

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

6

Vragen van het lid **Van Haga** (Groep Van Haga) aan de Minister voor Klimaat & Energie over *de hoge gasprijs in Nederland in vergelijking tot de rest van de Europese Unie* (ingezonden 10 augustus 2022).

Antwoord van Minister **Jetten** (Klimaat en Energie) (ontvangen 20 september 2022). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 3827.

Vraag 1, 2 en 3

Bent u ermee bekend dat Nederland in juli de hoogste gasprijs had van heel de Europese Unie?¹

Bent u ermee bekend dat een Nederlands huishouden in de maand juli zelfs ruim twee keer zoveel betaalt voor gas als een gemiddeld EU-huishouden? Kunt u aangeven waarom de gasprijs in Nederland zo hoog was in vergelijking tot het gemiddelde voor een EU-huishouden?

Antwoord 1, 2 en 3

Ik ben op de hoogte van het bericht dat de Nederlandse gasprijs voor nieuwe klanten fors is gestegen de afgelopen maanden en dat deze hoger ligt dan in andere landen. In mijn beantwoording van de vragen van de leden Kops en Wilders (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 1, ingezonden op 11 augustus 2022) licht ik toe waarom het overzicht op basis waarvan deze internationale prijsvergelijking gemaakt wordt enkele nuanceringen behoeft. Ten eerste is van belang om mee te wegen dat er in sommige landen reeds direct ingegrepen wordt door de overheid op de consumentenprijs voor gas door middel van prijsplafonds, het aanbieden van een sociaal tarief of andere maatregelen. Dit leidt tot een lagere gasprijs en een lagere energierekening voor huishoudens, maar de kosten van dergelijke maatregelen zullen uiteindelijk elders door de belastingbetaler gedragen worden.

Daarnaast biedt het overzicht waarnaar verwezen wordt slechts inzicht in de aangeboden prijzen op dit moment voor nieuwe variabele contracten van een deel van de leveranciers, terwijl er in Nederland aanzienlijke spreiding bestaat in de aangeboden prijzen voor nieuwe klanten.

Ten slotte is de analyse niet representatief voor de gemiddelde prijs voor energie die huishoudens in Nederland betalen. Inzicht in de prijzen die aangeboden worden aan nieuwe klanten is van belang om de markttrend te

¹ NOS.nl, 9 augustus 2022 (<https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2439953-nederland-heeft-hoogste-gasprijs-van-eu-fnv-wil-prijsplafond-en-hogere-lonen>).

volgen, maar deze analyse geeft dus geen sluitend beeld van de daadwerkelijke prijs die de meeste Nederlandse huishoudens gemiddeld op dit moment betalen voor gas.

Vraag 4

Kunt u aangeven hoe het mogelijk is dat de gasprijs in Nederland enorm hoog is, terwijl wij met het Groningerveld beschikken over het grootste gasveld van Europa?

Antwoord 4

De prijsvorming op de groothandelsmarkt voor gas wordt bepaald door het grensoverschrijdende vraag en aanbod. De schaarste, die leidt tot hogere prijzen, is daarom zowel zichtbaar in de markt die voor Nederland het meest relevant is (de zogeheten TTF) als in veel andere Europese landen. Lokale factoren kunnen daarbij wel een rol spelen, zoals de aanwezigheid van pijpleidingen en terminals voor vloeibaar gas, maar de handel en daarmee de prijsvorming is grotendeels internationaal van aard.

Vraag 5, 6 en 7

Klopt het dat er in Nederland relatief veel belasting wordt betaald over de gasprijs in vergelijking tot andere EU-landen? Zo ja, waarom kiest u hiervoor? Hoe vindt u het uit te leggen aan de Nederlander dat het blijkbaar wel mogelijk is om een gasprijs te hebben die vele malen lager is, zoals in landen als België en Duitsland (ongeveer de helft goedkoper), terwijl ook de middenklasse nu in grote financiële problemen dreigt te geraken? Ziet u mogelijkheden om de gasprijs meer in lijn te brengen met die van buurlanden door bijvoorbeeld de belastingen op gas te verlagen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5, 6, 7

De gasprijs voor consumenten voor nieuwe contracten ligt in Nederland volgens het overzicht in het aangehaalde artikel hoger dan in de rest van Europa, wat het kabinet zorgen baart. Hoewel het overzicht waarnaar verwezen wordt een indicatie van de verschillen tussen energieprijzen in Europese landen geeft, zijn er relevante kanttekeningen die hierbij geplaatst dienen te worden.

Ten eerste wordt dit overzicht gebaseerd op een steekproef van de energieprijzen die de grootste energieleverancier en directe concurrenten op de eerste dag van de maand aanbieden aan nieuwe klanten. Dit betekent dat het overzicht een gemiddelde prijs presenteert die voor slechts een paar marktpartijen representatief is voor de prijs die aan nieuwe klanten aangeboden wordt. In Nederland is het aanbod, met circa 60 energieleveranciers, groot en bestaat er aanzienlijke spreiding tussen de prijzen die aangeboden worden aan nieuwe klanten. Op 24-8-2022 is bijvoorbeeld te zien op een prijsvergelijkingswebsite met prijzen van 25 leveranciers dat de prijs voor aardgas (incl. heffingen en netbeheerkosten) voor nieuwe klanten in augustus varieert tussen € 1,84/m³ en € 4,63/m³. Het moment van de steekproef is dus zeer bepalend voor de prijs die in het overzicht opgenomen wordt, zeker wanneer het aanbod van prijzen en de spreiding daartussen beperkter is in andere landen.

Ten tweede biedt dit overzicht inzicht in de prijzen die door een klein deel van de markt aan nieuwe klanten aangeboden worden, maar het blijft onduidelijk in welke mate deze tarieven daadwerkelijk afgenomen worden en wat nieuwe klanten daadwerkelijk betalen. Dit overzicht is daarmee ook niet representatief voor de gemiddelde prijs voor energie die huishoudens in Nederland betalen. Huishoudens met lopende contracten zullen momenteel lagere prijzen ervaren en ook bestaande klanten met een variabel contract betalen over het algemeen lagere prijzen dan nieuwe klanten, doordat leveranciers voor deze groep ook al eerder heeft kunnen inkopen op de groothandelsmarkt. Hier wordt in dit overzicht geen rekening mee gehouden.

Ten slotte is, zoals genoemd in het antwoord op de vragen 1,2 en 3, van belang om mee te wegen dat er in sommige landen reeds direct ingegrepen wordt door de overheid op de consumentenprijs voor gas, waarbij de kosten uiteindelijk elders door de belastingbetaler gedragen zullen worden. Daarmee leidt dit niet tot een structurele oplossing voor het feit dat er schaarste is in

het aanbod van aardgas in Europa doordat de toevoer vanuit Rusland wordt afgeknepen als drukmiddel.

Er zijn dit jaar reeds verschillende belastingen op energie en brandstoffen verlaagd. Voor wat betreft mogelijke fiscale maatregelen voor 2023, zal het kabinet uw Kamer met Prinsjesdag informeren. Ook zal het kabinet u dan informeren welke aanvullende maatregelen worden genomen ter ondersteuning van de koopkracht.

Vraag 8, 9 en 10

Klopt het dat de hoge gasprijs ook ervoor zorgt dat het kabinet meer inkomsten ontvangt?

In hoeverre worden deze extra inkomsten ingezet om de koopkracht van burgers te compenseren? Indien dit niet het volledige bedrag is, waarom niet?

Indien de extra inkomsten niet volledig worden ingezet om de koopkracht van burgers te compenseren, bent u bereid om dit alsnog te doen?

Antwoord 8, 9 en 10

Het kabinet heeft volle aandacht voor de hoge energierekening van huishoudens en de impact hiervan op de koopkrachtontwikkeling. Het kabinet kijkt integraal naar de koopkrachtontwikkeling en neemt daarbij de ontwikkeling van de energieprijzen mee. Mede gelet op de ontwikkelingen, zet het kabinet zich in om waar mogelijk de mensen te helpen om de gevolgen te compenseren. Zo is voor dit jaar een pakket aan maatregelen getroffen. Daarin worden onder andere de energiebelastingen, de brandstofaccijnzen en de btw op energie verlaagd. Tevens wordt een energietoeslag via de gemeenten verstrekt, voor de meest kwetsbare mensen met lagere inkomens. Op Prinsjesdag wordt uw Kamer hierover geïnformeerd naast de koopkrachtmaatregelen die het kabinet wil nemen om huishoudens te ondersteunen. Ook zal het kabinet u dan informeren welke aanvullende maatregelen worden genomen ter ondersteuning van de koopkracht.

Vraag 11

Kunt u gezien de ernst van de situatie deze vragen snel beantwoorden?

Antwoord 11

De vragen zijn zo snel als mogelijk beantwoord.